

Către: Guvernul României

În atenția: Domnului Prim-Ministru Marcel Ciolacu,

URGENT! SOLIDARITATEA ÎN PRIMEJDIE!

Este nevoie de modificarea prevederilor din HG din 26.04.2023 și de informarea autorităților locale precum și a celorlalte autorități implicate (Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Educației) pentru o interpretare unică a prevederilor.

Stimate Domnule Prim Ministru Marcel Ciolacu,

În anul 2022, când peste un milion de refugiați din Ucraina au trecut prin România și peste o sută de mii au rămas pentru o perioadă mai lungă, societatea din România a dat dovadă de o solidaritate neașteptată și observată mult dincolo de granițele țării. Printr-o mobilizare exemplară a autorităților de stat, a comunităților locale, a bisericilor și a societății civile, refugiații au fost întâmpinați cu tot ce au avut nevoie în vămile cu Ucraina și Republica Moldova. S-au găsit locuri de cazare, oamenii au primit de mâncare și celelalte necesare. După stabilizarea situației, cei peste o sută de mii de ucraineni care s-au hotărât să rămână în continuare în România au fost sprijiniți de guvern și de structurile statului, de biserici și de societate civilă.

Modificările aduse programului de sprijin acordat refugiaților din Ucraina, prin OUG 22/12.04.2023 și HG din 26.04.2023, dar mai ales modul de implementare a acestui program de către autoritățile locale, schimbă radical abordarea solidară de până acum și efectiv exclude mii de familii de refugiați, în primul rând pe cele mai vulnerabile, de la sprijinul necesar pentru a-și satisface cele mai de bază nevoi pentru o viață decentă în România, forțându-le să plece în alte țări sau să se întoarcă în Ucraina, chiar și în zone de conflict.

Confederația Caritas România nu contestă necesitatea de a schimba programul „50-20”, care a fost mult prea costisitor și a adus în primul rând profit proprietarilor de locuințe și al altor unități de cazare, și în cadrul căruia au avut loc, în mod repetat, abuzuri, ci semnalează efectele unei hotărâri care intră

în implementare mai rapid decât sunt autoritățile române locale pregătite să înțeleagă și să aplice prevederile.

Confederația Caritas este, de asemenea, de acord cu intenția de a sprijini integrarea refugiaților din Ucraina în societatea locală. Prin programele noastre, care includ centre de servicii sociale și centre educaționale, Caritas pregătește copiii din Ucraina pentru integrarea în școlile din România, organizează cursuri de limba română pentru copii și adulți și acordă consiliere și sprijin pentru angajarea părinților.

Dar, modul în care sunt aplicate cele două condiții pentru a beneficia, în continuare, de sprijin din partea statului român, privează mii de familii de drepturile lor fundamentale, așa cum sunt ele definite în Directiva 2001/55/CE a Consiliului Uniunii Europene.

Conform Articol 13: *(1) Statele membre se asigură că persoanele care beneficiază de protecție temporară au acces la cazare corespunzătoare sau, după caz, la mijloacele pentru obținerea acesteia.*

(2) Statele membre dispun ca persoanele care beneficiază de protecție temporară să primească sprijinul necesar, în materie de asistență socială și mijloace de subsistență, în cazul în care nu au resurse suficiente, precum și îngrijirea medicală.

Dorim să menționăm mai multe aspecte prin care drepturile mai multor grupuri de persoane refugiate din Ucraina sunt încălcate:

1. **Conditionarea sprijinului de căutarea, respectiv existența unui loc de muncă în România:**

Există mai multe categorii de persoane care trebuie adăugate la lista de excepții, pentru că, din motive obiective, le este aproape imposibil să se angajeze:

- **Mame cu copii până la vârstă de 6 ani.** În multe localități nu există locuri disponibile la creșe și nici la grădinițe cu program prelungit. În multe cazuri mamele refugiate au venit singure cu copiii în România și nu au rude la care să apeleze să aibă grijă de copii în timpul în care se află la locul de muncă. De asemenea, multe locuri de muncă oferite sunt în fabrici în care se lucrează în mai multe schimburi – din nou imposibil pentru mamele singure cu copii mici.
- **Persoanele între 55 și 65 de ani.** Angajarea este o provocare chiar și pentru persoanele din acest grup de vârstă din România. Învățarea limbii române este o altă dificultate pentru această

categorie de persoane. Considerăm că persoanele din această grupă de vârstă trebuie sprijinite în găsirea unui loc de muncă, dar nu și obligate.

- **Persoane cu dizabilități și alte persoane aflate în incapacitate temporară de lucru.** HG prevede o excepție de la obligativitate de angajare pentru persoanele cu dizabilități, dar condiționează această excepție de un certificat de încadrare în grad de dizabilitate emis de autoritățile competente române. Această condiție este imposibil de îndeplinit, procesul de obținere a acestor certificate necesită mult timp și un efort birocratic pe măsură. Propunem înlocuirea certificatului de încadrare în grad de dizabilitate cu o adeverință de incapacitate de muncă eliberată de un cabinet de medicina muncii. Accesul la un loc de muncă este îngreunat și de **procedurile dificile de echivalare a studiilor și diplomelor**, în special în cazul profesiilor liberale. Într-o situație deosebită se află și cei care nu mai au documente care să le ateste competențele profesionale (fiind distruse sau pierdute în timpul refugierii) și care sunt nevoiți să reia procesul de certificare.

2. Acces la școală/grădiniță:

Există neclarități și dificultăți legate de înscrierea copiilor la școli și grădinițe care au împiedicat mulți părinți să-și înscrie copiii la școli și grădinițe, astfel multe familii nu au reușit să depună dosarele pentru sume forfetare pentru luna iunie:

- **Procedura de înscriere** nu a fost clarificată și nici inspectoratele școlare nu au fost pregătite pentru procesul de înscriere. Situația a fost înrăutățită de greva în învățământ.
- **Documentele** solicitate de școli la înscriere diferă de la o școală la alta. În unele școli copiii sunt încadrați în clase pe bază declarației părinților despre ultima clasă

finalizată în Ucraina, alte școli solicită inclusiv foaia matricolă în traducere legalizată – o condiție imposibil de îndeplinit pentru mulți refugiați, mai ales dacă provin din zona de război sau zone aflate sub ocupația rusească.

- **Locuri insuficiente** mai ales în grădinițe și în creșe. Există localități unde copiii au primit repartizări la școli aflate la o mare distanță de domiciliu, chiar în localități limitrofe.

Pentru soluționarea situațiilor determinate de absența locurilor în creșe și grădinițe propunem elaborarea unui program de finanțare pentru înscrierea în grădinițe și creșe private.

De asemenea, în multe localități nu s-a clarificat **statutul viitorilor elevi**: vor rămâne numai „audienți” sau elevi înscriși ca și ceilalți copii?

În plus, avem familii din Ucraina care se confruntă cu o dificultate legată de **ultimul an de liceu**. Copiii acestora în toamnă ar începe anul final (clasa a XI-a în sistemul ucrainean). Ei au posibilitatea de a absolvi acest an, în continuare, în sistemul online. În schimb, dacă intră acum la școală în România, vor pierde doi sau trei ani pentru a finaliza școala. Cel puțin pentru acești elevi ar trebui să existe o excepție de la obligativitatea de înscriere la o școală în România.

3. **Aplicarea procedurilor:**

Informațiile primite de la centrele de servicii sociale pentru refugiați din Ucraina arată că prevederile HG-ului sunt interpretate și aplicate de către autoritățile locale în moduri foarte diferite:

- **Primăriile** solicită și acceptă diferite documente. De exemplu, sunt primăriile care acceptă documentul de repartizare la o școală din partea inspectoratului școlar, alte primării nu. În anumite locuri se acceptă adeverințe de participare la programe educaționale oferite de ONG-uri, în alte locuri nu.
- **AJOFM-urile** aplică diferite proceduri de înregistrare și eliberează documente cu diferite perioade de valabilitate. Există și situații în care AJOFM nu eliberează nici un document, ci trimite beneficiarul direct la un loc de muncă.
- Situațiile complexe în sistemul de învățământ au fost descrise deja sub punctul (2).

4. **Întârzierea plăților:**

Conform procedurii descrise în HG, plățile pentru luna mai 2023 trebuie făcute până la începutul lunii iunie. Până la data acestei scrisori, banii nu au intrat în conturile refugiaților. Menționăm că nici ultimele plăți din programul 50-20 nu au fost făcute. Astfel, multe familii au rămas deja în incapacitate de plată, mai ales că și chiriile trebuie achitate, începând cu luna mai, direct de către beneficiari către proprietari, și, din cauza experiențelor cu plăți întârziate în cadrul programului 50-20, proprietarii de locuințe nu mai sunt dispuși să amâne termenul de plată.

Pentru a respecta în continuare drepturile fundamentale ale refugiaților din Ucraina și pentru a continua abordarea solidară, de care a dat dovadă România, solicităm guvernului să ia în considerare punctele menționate, să modifice prevederile menționate din HG și să informeze autoritățile locale și

celelalte autorități implicate (din cadrul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Ministerului Educației) pentru o interpretare unică a prevederilor.

Cu stimă,

În numele Confederației Caritas România,

Doina Crângașu, Director Executiv

Cu susținerea din partea următoarelor organizații ale societății civile:

ALIAT - Asociația Aliat pentru Sănătate Mintală

Ambasada Sustenabilității în România

Agenția de Dezvoltare Comunitară Împreună

Asociația Autism Baia Mare

Asociația „Bună Ziua Copii din România”

Asociația Down Art Therapy

Asociația Dăruiește Aripi

Asociația Divers

Asociația Esperando

Asociația Four Change

Asociația HANDS ACROSS ROMÂNIA

Asociația Help Autism

Asociația Institutul de Cercetare Făgăraș

Asociația Institutul Bucovina

Asociația M.A.M.E

Asociația Manieres

Asociația Necuvinte

Asociația Novapolis - Centrul de Analize și Inițiative pentru Dezvoltare

Asociația pentru Educație și Caritate
Asociația Platforma Civică ARESEL
Asociația ROI
Asociația Sprijinirea Integrării Sociale
Asociația Trăiește cu Bucurie
Asociația You Hub
Centrul pentru Inovare Publică
Centrul European pentru Educație și Cercetare Juridică (ECLER)
CDMiR- Coaliția pentru Drepturile Migranților și Refugiaților
Consiliul Tineretului din România
FDP- Protagonisti în educație
FOND- Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Dezvoltare
FONPC- Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil
FONSS - Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Servicii Sociale
FONTIS - Federația Organizațiilor Neguvernamentale de Tineret din Iași
Federația "Coaliția pentru Educație"
Federația Fundațiile Comunitare din România
Fundația Ancora Salvării Fundația de Ajutor Medical Profilaxis
Fundația Comunitară Iași
FDSC – Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile
Fundația Estuar
Fundația Humanitas Pro Deo Reșița
Fundația Internațională pentru copil și familie “Dr Alexandra Zugrăvescu”
Fundația Inovații Sociale Regina Maria
Fundația PARADA
Fundația Părinți Salvatori
Fundația pentru Schimbări Democratice
Fundația Sera România
Fundația Terre des Hommes România
Fundația Tineri pentru Tineri
Fundația World Vision România
Funky Citizens
Habitat for Humanity România

Organizația Umanitară CONCORDIA România

Pro Vobis – Centrul Național de Resurse pentru Voluntariat

Salvați Copiii România

Societatea de Educație Contraceptivă și Sexuală

Federația "Coaliția pentru Educație"

Societatea pentru Copii și Părinți Timiș